

A budavári Mátyás-Rex szálloda

„Nem akarok történelmi környezetben teázni” írta az „ÉS”, március 9-i számában Kemény István. En másként érzek. Nekem jól esett járkálni, mozogni, akár az egyiptomi piramis mezőkön vagy az athéni Akropolison, a római Fórumon, de szerényebb történelmi környezetekben is, és jólesett a műemlékek körében néhány csésze tea. De ezen nincs mit vitatkozni, izlés dolga, ki milyen környezetben akar teázni.

Jó, ha egy épületről vagy akár csak tervről az újságokban írnak, ugyanis olyan kevés szó esik róluk. Az már kevésbé örvendetes, ha az adatok pontatlanok.

A Mátyás-Rex szálloda terve a budai vár védett történelmi területe egyik legbántsóbb hiányának — ahogyan ma találoán nevezzük: foghíjának — megszüntetését célozza. A Mátyás templom északi oldala mellett a Halászbástya és a Hess András-tér közötti nagy telektömbből van szó, amely részben üres, részben romos.

Zalaváry Lajos, a KÖZTI építésze most ennek a nagy telektömbnek új építésére tett tervjavaslatot, mely felhasználja a Hess András-téri barokk homlokzatot, a régi épület beépítési vonalait, tömegének magasságát, valamint a gótikus tornyot és a kolostor falmaradványait is. Nincsen tehát szó a régi épületről magasabb vagy nagyobb tömegről. Éppen a vendégek reprezentatív fogadására használja fel a tervező a műemléki részeket. Ugyanakkor a szálloda szobasorait és vendéglátó üzemét minden megkötöttség nélkül alakíthatta ki. A műemléki hatóság eleve látta a beruházás nehézségeit, azért igyekezett elhárítani minél több gátló körülményt. Ezért nem ragaszkodott a barokk romok teljes megőrzéséhez. Viszont ragaszkodott ahhoz, hogy a középkori kolostor feltárása még az építkezés megkezdése előtt elkészüljön, nehogy munka közben merülhessenek fel — esetleg akkor elháríthatatlan — nehézségek. A feltárás el is készült és egy szép Mátyás-kori címerekkel díszes út megtalálásával járt, valamint a kolostori kerengőre is talált elég adatot.

A műemléki maradványok csak ékszerai lesznek a szálloda új tömbjének, s az korszerűen alakíthat ki. Nem arról van szó, hogy a vendégeket hordszékekben vigyék fel az „alabárdosok” emeleti szobáikba: elektromos felvonó fog működni — reméljük.

A középkori maradványok helyreállítása az építészeti gyakorlatól eltérő. Mások számára ez mindig előre nem kalkulálható időt, munkát, pénzt jelent; ezért vállalta a Felügyelőség a maradványok konzerválását. A cikkben említett 12 milliós keretet a Műemléki Felügyelőség nem kérte és erre nem is lesz szükség. A romok bontása, az ásás és a romkonzerválás összes költsége sem lesz több hárommillió forintnál.

A régi romok felhasználásával az egész együttes összevont, új rendeltetést kap; ez lesz az első budavári Mátyás-Rex Szálloda. Zalaváry

tervei éppen azt bizonyítják, hogy a beruházás, 500 ágygal, itt gazdaságos és reális.

Szüksége van-e a Fővárosnak a Belvárostól néhány percnyire, a remek dunai panorámára nyíló szállodára, ahol csendes környezetben, nem a külföldön már megunt nagyszállodák toronyépületében, hanem a vár intim világában, nemcsak látogatni, de élni is lehet? Ez nem lehet kétséges.

Ilyen szabad és nyugodt kellemes nyári helyben városunk szűkösödik, pedig erre remek példák azok a kávézók, amelyeket a velencei Piazza di S. Marco-n, a vicenzai Bazilika tövében a firenzei Piazza Signorián, a brüsszeli Grand-Place-on találunk. A vendégek színes csoportjaival elképzelt reggeliző-uzsonnázó terasz szabad kilátásával, szabad környezetével olyan érdekessége volna a Várnak, mely a szállodai üzemen túl is közönségsikerre számíthatna.

Meg gondolandó a telek teleprendezése a Halászbástya felől. Az egykori Illetményhivatal pánccélkamrába Körnöcbányáról szállított vertaranyakat társzekerek hozták és ezek rampájára ma már nincs szükség, s ezért a Bástyasétánynak felmagasítására sem. Mintegy két méternyi süllyesztéssel kiszabadíthatnánk a Szent Miklós templom gótikus szentélyének gazdagon kifaragott értékes maradványait.

Ilyen értelemben volt szó a történelmi levegőről. „A műemlék-épület hangulatához illő gótikus és román stílusú szobák” azonban csak a giccSOROK fantáziájában élnek. Modern berendezésről van itt szó, mint a Fortuna borozó középkori pincéjében. Nem az építészek hibája, ha e pince konzervált középkori kőfalának szép felületére molyos medvebőrt akasztottak. Ez az a műromantika, ami ellen nem győzünk küzdeni.

Ami a gazdaságosságot illeti, sajnos megint nem a cikk írója az első, aki ezt így veti fel: műemlék-helyreállítás vagy kórházépítés?

Ezt így, nem lehet és nem is szabad összehasonlítani.

Ennek a felfogásnak már volt egy neves íróelődje, aki a lakásokat, egyetemi padokat és kórházi ágyakat sürgette előbb, mint a műemlékeket. Mennyire meg lenne lepve, ha ugyanilyen érveléssel a szépirodalom könyvkiadási költségét is vitatnánk, amíg mindenkinek nem jut lakás, egyetemi pad, kórházi ágy.

Többek között az UNESCO tavaly Budapesten tartott *Idegenforgalom és műemlékvédelem* című konferenciája mutatott rá az országok gazdasági mérlegében az idegenforgalom jelentőségére és az idegenforgalomban, a vendégek vonzásában a műemlékek különleges szerepére. A Budai vár költségkeretéhez képest a Szálloda nem jelentős tétel.

Az ország szíve legjelentősebb történelmi együttesének méltó helyreállítása számomra nem lehet sorrendi kérdés, hanem szívügyem, és én is remélem, hogy „ebben nem állok egyedül”.